

LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

ELS ENEMICS DE LA REPÚBLICA

En el nostre darrer editorial, parlant de la implantació de la República i de la forma com es produí el canvi de règim, déiem que Espanya s'havia posat entre les democràcies europees capdavanteres i que deixava escrita, amb lletres d'or, una de les planes més belles de la Història de la Civilització. Pocs dies després d'haver-se publicat aquell article, les flamarades dels convents incendiats illuminaven sinistrament l'horitzó polític.

No hem de culpar al nou règim de l'afront passat, afront difícil ja d'esborrar, que ha tacat l'immaculat adveniment de la República. Hem de fer caure tot el pes de l'oprobí, precisament, sobre els contraris al règim actual, que amb la seva actitud incivil han vengut a dificultar la consolidació, tan necessària a tots.

Partidaris de la República com som, hem de protestar d'aquells incendis vilipendiosos, i, en fer-ho, volem solidaritzarnos amb l'article publicat, el dia següent a la data funesta, per Gabriel Alomar, article que ens feim nostre íntegrament.

EL DECRET DE BILINGÜISME

Quan a Mallorca esengué coneixement del Decret de bilingüisme concedit a Catalunya, es sentí el desig, podríem dir unànim, que dit Decret es fes extensiu a Balears. L'“Associació per la Cultura de Mallorca” i LA NOSTRA TERRA, en primer lloc, i després la Diputació, gran nombre d'Ajuntaments i gran nombre d'entitats, cursaren la petició corresponent al Ministre d'Instrucció perquè així fos decretat.

Pocs dies després, el Ministre d'Instrucció, declarava a la premsa que, havent rebut moltes peticions de Balears, proposaria al Consell l'extensió a aquesta regió del Decret de bilingüisme concedit a Catalunya. Malgrat això, res no vengué a satisfer els nostres anhels.

Més tard, altra volta el Ministre, entrant a un Consell, renova per segona vegada aquesta promesa. I, amb tot, res no ha vengut encara en aquest sentit a fer justícia a aquestes illes.

Deim a fer justícia, perquè si qualque regió hi ha a Espanya caracteritzada per l'ús pur i perfecte de la seva llengua, aquesta és la nostra.

¿Què ha passat? Veusací és la pregunta que ens feim i que resta sense resposta. Volem atribuir la no extensió del Decret a Balears únicament a una demora; no podem atribuir-ho a negació ministerial, després d'haver vist que les majories polítiques d'aquestes illes són federals i que les minories coincideixen també en aquest punt.

El Decret de bilingüisme és primordial per la nostra cultura i per la nostra estructuració política. Sense ell, més encara, sense la cooficialitat de la llengua, és inútil tot quant es faça. El nostre idioma és la pedra fonamental per l'edifici futur de la nostra estructuració federal o autonòmica.

Es parla ja públicament de la formació de l'Estatut Regional i nosaltres hem estat els primers que, com vulgarment es diu, hem posat fil a l'agulla. Però si no podem obtenir l'extensió del Decret de bilingüisme concedit a Catalunya, consideram que el temps esmerçat en l'estudi de l'Estatut Regional serà temps perdut. L'Estatut Regional, sense el Decret de bilingüisme, serà com una casa sense finestres i, per tant, sense llum.

¿Què ha passat? Això és el que haurien d'esbrinar la nostra Diputació i el nostre Ajuntament federals.

LA ROSA DINS LA NEU (1)

"Guarda e passa"
(DANTE)

VENC d'allà lluny... però malgrat la cendra
que port al front d'un foc ja consumit,
quelcom d'encara falaguer i tendre
perdura en l'esperit.

Records gentils—puerilitats, follies,
miratges bells de joventut... qui sap!—
mes d'aquelles ingènues alegries
no en veig malmesa cap.

Heus-les en garba. Poncellams de rosa,
serven encara matinal frescor;
com n'és pura la flor tot just desclosa,
dins neus i serenor!

Broll exquisit d'anímica dolcesa
i dels sentits intacta voluptat,
o sempiterna dolça juvenesa
del goig inexplorat!

O l'embadaliment de la natura,
—la vinya en flor aroma del coster
i aquell desig que empeny cap a l'altura
d'irresistible esquer!

(1) Primer accèssit a l'Englantina, en els Jocs Florals de Barcelona, d'enguany

I en davallar del pic de l'alta serra
esplai dels ulls, corona de l'esforç,
estimar més que mai aquella terra
que ens dóna el pa i les flors.

La terra que entre espines i brossalla
ha arrecerat mon íntim llac blavís
a on avui encara s'emmiralla
un deix de paradís.

A on de nit, quan vetlen les estrelles
i dorm dins la bardissa el rossinyol,
m'encisa encara un belament d'ovelles
un so de flabiol.

I amatenta, quan puja o quan davalla,
la busca del rellotge al cel plaçat
em mostra un llumet blau com de rondalla,
encara inabastat.

I un borrall d'or que a l'horitzó es destria
diu a la nit que toca a son finir:
—Mirau com trenca l'alba del nou dia
d'esplèndid avenir!

MARIA-ANTÒNIA SALVÀ

MAHATMA GANDHI

(Acabament)

A l'Índia, Gandhi no se ficà de ple a la política del seu país fins l'any 1910, i no s'hi ficà sota el consell de Gokhale. Les relacions de Gandhi i Gokhale són d'un mestre i un deixeble. Gandhi publicà el 13 de juliol de 1921 un article que titolà "Professió de fe", on les ha contades. "Vaig anar a veure Gokhale,— diu—, i el vaig trobar a la cella que ocupava en el seu col·legi; es diria que acabava de retrobar un vell amic, millor dit, una mare després d'una llarga separació. La seva cara dolça em deixà a pler immediatament. Les seves preguntes minucioses sobre mi i sobre la meva activitat a l'Àfrica del Sud li guanyaren un lloc únic en el meu cor. En acomiadar-nos jo em vaig dir: vetaquí l'home que jo necessitava. Des d'aquell dia Gokhale no em deixà de vista. L'any 1901 quan vaig tornar d'Àfrica, per segona vegada, ens trobarem més units que mai. Simplement es féu càrrec de mi i es va posar a formar-me. S'interessava en la meua manera de parlar, de vestir-me i de menjar. La meua mare no hauria tengut una sol·licitud més grossa que la que per mi tenia Gokhale... Com a treballador polític responia a tot el que jo podia desitjar: pur com el cristall, dolç com un anyell, valent com un lleó i cavalleresc fins a l'extrem". Aquest mestre de Gandhi li aconsellà que no entràs a la política del seu país fins després d'haver recorregut l'Índia, almenys durant un any, i d'haver vist d'aprop el seu poble amb el qual Gandhi havia perdut el contacte.

Roman silenciosos els anys tristíssims de la gran guerra en la qual l'Índia com tot el món es deixà agafar en el parany hipòcrita d'una guerra de dret. Les més afalagadores promeses enlluernaven els indis. Quan en els primers mesos de l'any 1918 el perill de les armes aliades era gros, Lloyd George féu una crida a l'Índia i la Conferència de guerra reunida a Delhi deixava veure que la independència de l'Índia era avinent. Vengué l'armistici i l'Índia, que

luità amb l'esperança que ajudant a afranquir les petites nacionalitats oprimides conqueria la pròpia llibertat, es trobà decepcionada. La Dra. Annie Bessant ha escrit: "L'Anglaterra en els moments en què lluitava per la seva existència acudí a demanar ajuda a aquest país, i l'Índia va donar-li tot. Els soldats indis lluitaren per la llibertat de Bèlgica, i pel respecte de tractes, i en tornar a ca-seva es trobaren llur poble en l'esclavatge i fets a miques tots els compromisos. Anglaterra ha d'admetre a l'Índia allò mateix que ha defensat guerrejant a Europa".

En comptes de l'autonomia, l'Anglaterra presentà el raport Montagu-Chelmsford que concedia a l'Índia una certa intervenció en el govern sota el nom de diarquia. El Congrés nacional indi acabà per rebutjar el raport. A la decepció del poble indi vengueren a ajuntar-se dos fets que assenyalen el principi de la davallada política d'Anglaterra: la conducta dels aliats amb Turquia, o sia l'anomenada qüestió del Califat que, ferint els sentiments religiosos dels musulmans que viuen a l'Índia, fou la primera pedra de la unió hindú-musulmana que vengué a desfer de cop la política seguida per Anglaterra d'atiar les discòrdies entre els musulmans i els hindús que habiten l'Índia per tal d'assegurar el seu predomini. L'altre fet fou la proclamació dels Bills Rowlatt, promulgació de la llei marcial, càstic sever de qualsevol acte de sedició o de conspiració, censura de la premsa fins allà on es possible en un poble civilitzat, etc. Aquests *bills* donaren lloc a allò que donen ocasió sempre les mesures extremes: a la protesta unànime del país per una banda, i per l'altra a topades sangonoses que culminaren a l'Índia en les tràgiques matances d'Amritsar. Les tropes d'O'Dwyer i del general Dyer, sense provocació de cap mena, sense que res ho justificàs, atacaren una reunió de dos mil hindús que indefensos, i sense poder fugir perquè el lloc estava rodejat d'altres murades, hagueren d'aguantar que els soldats exhaurissin les municions de les metralladores. Sis-cents hindús moriren aquell dia tràgic. I, el que és més trist, moriren, com Gandhi proposà d'inscriure al monument a les víctimes que per la seva iniciativa s'aixecà, "sense saber per què". La metxa encesa arribava ja al barril de la pólvora. Era impossible que Gandhi seguis en segon terme. Calia organitzar la protesta que arborava tot el país, i Gandhi s'hi dedica, però,—noteu-ho—, ho fa per desviar el moviment de la violència. Gandhi es sentia, encara, ciutadà de l'Imperi britànic. L'Índia sota la seva direcció farà via vertiginosa cap a la seva emancipació.

Ja hem dit que els caps polítics que dirigien el moviment nacionalista índic pels anys 1907 o 1908, és a dir, en els anys anteriors a la guerra gran, s'inspiraven en les ombres liberals de Burke, Gladstone, Mazzini, etc.; en una paraula que eren adaptacions a l'Índia dels corrents ideològics europeus. El país, i precisament sota la influència occidental, havia descobert el fet de la seva nacionalitat que mai no s'havia posat abans. "En aquest moment,—ha escrit Tagore—, vengué Mahatma Gandhi. Va posar-se al llindar de la cabana de milers de desheretats, vestit com ells. Els parlava en la seva pròpia llengua. Vetaquí, a la fi, la veritat i no la citació d'un llibre. Així el nom de Mahatma que hom li ha donat és el seu nom veritable. ¿Qui més que ell ha sentit que tots els homes de l'Índia eren carn seva i la pròpia la seva sang? Al contacte de la veritat les forces comprimides de l'ànima índica s'han revelat. Tantost el veritable amor es presentava a les portes de l'Índia les portes s'obriren de bat a bat. Tota vacil·lació desapareix. La veritat desvetla la veritat... Honor al Mahatma que ha fet visible la potència de la veritat!... Així, com quan Budha féu entendre la veritat de la compassió per a tots els éssers vivents, que ell havia après com a fruit de la disciplina de si mateix, l'Índia va despertar-se en la flor de la seva virilitat; la seva força es desbordà en arts, en ciències, en riqueses: desbordà enllà d'oceans i deserts... Mai cap explotació comercial o militar no ha fet res de semblant... L'amor sols és la veritat. Quan dóna la veritat s'installa al centre de nosaltres mateixos".

¿Com és Gandhi? potser ja us preguntareu. ¿Com és aquest home meravellós que brandant l'espasa del sacrifici de si mateix, que arborat del foc pur de l'amor osca i romp l'espasa d'acer de l'imperi més poderós del món, i que sense ofegar-se al mig de les turpituds materialistes de la política moderna ha de menar el seu poble a la victòria sense altra arma que l'arma espiritual de la seva doctrina lluminosa de l'amor? Jo no he pogut pensar mai en Gandhi, o contemplar la seva imatge sense que tot d'una em vengués a la memòria aquella frase que escrigué Maragall en parlar de N'Iglésies: "totes les seves actituds es defineixen en el gest de l'home que abraça". Romain Rolland ens l'ha descrit amb les següents paraules, que publicà anostrades el decenari mallorquí "Llevant" fa set anys:

"Ulls foscos, serens. Un home menut, prim, eixut de rostre, amb grans orelles obertes. Vestit de drap blanc, aspre i gruixat;

nuus els peus. Es manté d'arrós i de fruita, no beu sinó aigua, dorm damunt posts, descansa poc, treballa sens treva. Res d'ell no sobta de primer antuvi sinó una expressió de gran paciència i de gran amor. Pearson que el veié l'any 1913 a l'Àfrica del Sud pensà en St. Francesc d'Assís. És senzill com un infant, dolç, d'una gran cortesia fins amb els seus adversaris, d'una sinceritat perfecta. Es judica amb modèstia; escrupulós fins al punt de semblar dir: m'he equivocat; no amaga les seves errades; mai no accepta un compromís; no té cap diplomàcia; defuig l'efecte oratori, o millor dit, no hi pensa; li repugnen les manifestacions populars que la seva figura desencadena; petitó com és, arriscaria d'ésser malmés per la gentada entusiasmada sense l'ajuda del seu amic Maulana Shaukat Ali que li fa de murada defensiva amb el seu cos atlètic; literalment malalt de la multitud que l'adora; de fet sentint confiança del nombre i aversió a la turba desfeta; no se sent a grat seu, sinó en la solitud, escoltant la petita veu silenciosa que comanda...

Heusací l'home que ha aixecat tres-cents milions d'homes, somogut l'Imperi Britànic i que ha iniciat en la política humana el més potent moviment de dos mil anys ençà".

En reintegrar-se Gandhi a la política activa del seu país el partit nacionalista ja no es trobava sota la influència doctrinal d'Europa, sinó que seguia la veu imperiosa de la terra. El dirigia Tilak, home de gran energia que "unia en feix de ferro la triple grandesa de la intelligència, la voluntat i el caràcter; un cervell més vast que Gandhi, més sòlidament nodrit de la vella cultura asiàtica: savi, matemàtic, erudit, havia sacrificat les exigències del seu geni al servei de la pàtria". Gandhi es posà a treballar al seu costat, quan la mort prematura de Tilak—l'any 1920—l'obligà a prendre la direcció del moviment. El caràcter dels dos cabdills era molt diferent. Tilak que era un home molt íntegre afirmava que hauria sacrificat fins la veritat a la llibertat del seu país. Gandhi, al contrari, proclama que obligat a triar sacrificaria la llibertat a la veritat, i que siga el que siga l'amor religiós que sent pel seu país col·loca la religió més amunt que el país. Gandhi és religiós per naturalesa, polític per necessitat. Ha escrit: "Jo no crec que la religió no tenga res que veure amb la política. Jo estic convençut que si els esforços per divorciar la política de la religió no s'haguessen fet tal com han estat fets, la política no hauria degenerat, com sovint es veu que ha degenerat... Molts homes religiosos he conegut que eren polítics disfressats. Jo que tenc l'aparença d'un polític sóc de cor

un home religiós". La seva religió té el doble comprovant de la seva consciència i de la seva raó. "Permeteu-me explicar-vos,—diu a una altra banda,—el que jo entenc per religió. No és la religió hindú, la qual certament jo estim més que qualsevol altra religió, sinó una religió que ultrapassa l'hinduisme, que transforma la nostra naturalesa, que ens uneix indissolublement amb la veritat que és en nosaltres i que sempre purifica".

En prendre Gandhi la direcció política del país sap perfectament el que el poble vol; sap que totes les esperances del seu poble es congrien en el mot *Swaraj* que podem traduir aproximadament per autonomia política. Per conquerir-la, la pregona naturalesa religiosa de Gandhi és la que mostra al seu poble el camí més dret i segur; segons Gandhi les armes pròpies de l'Índia són les forces de l'ànima, l'arma de l'amor, la força aclaparadora de la veritat, la *Satiagraha*, paraula que vol dir "no acceptació de la injustícia", i que fou inventada per Gandhi per tal de distingir la seva idea de la resistència passiva amb la qual no té res a veure, ja que la seva no-resistència és essencialment activa. Ja hem vist tot el poder, diríem miraculós, que té aquesta paraula i el seu èxit formidable a l'Àfrica del Sud. *Satiagraha* vol expressar, i expressa, la triple energia de l'amor, de la fe i del sacrifici. Romain Rolland referint-se a aquesta idea en el pròleg que posà a la traducció francesa d'una selecció d'articles periodístics de Gandhi, escrigué: "¿Quina és, doncs, aquesta nova arma que tot ho arrasa? L'espasa del sacrifici de si mateix. Remarcau el mot espasa. Gandhi mateix el subratlla i el repeteix moltes vegades. L'oposa a l'espasa d'acer, fulla contra fulla. ¿Qui parla de braços plegats, d'acceptació gregària? Gandhi està profundament segur que l'Anglaterra no cedirà mai a les demandes de l'Índia, sinó quan l'espasa li haurà forçat. Però, quina espasa més invisible: un poble que s'ofereix a la mort! No hi ha ni una engruna de passivitat en l'ésser de Gandhi; tot és acció directa."

La no-violència no serà mai la submissió benèvola al malfactor, sinó que oposa tota la voluntat de l'ànima a la voluntat del tirà. Aquesta força s'adquireix pel sofriment. Gandhi cerca que l'Índia practiqui la llei de la no-violència; que l'ànima indica, que no pot morir, desafii amb el seu sofriment totes les forces materials del món sencer.

Pel febrer de l'any 1919 començà el moviment de la *Satiagraha*, que en el seu començ sols pot ésser un simple amonestament al

govern. Que el govern dicta una llei injusta, doncs els satyagrahistes que, en temps ordinari, s'inclinen davant el poder del govern i davant de la llei, deixen deliberadament d'obeir la llei deshonrosa, i si això no basta poden estendre la seva desobediència fins arribar a negar en absolut la seva cooperació a l'Estat. Aquest compromís a desobeir les lleis dolentes no és l'únic que tenen el partidaris del moviment, sinó que es comprometen igualment a seguir fidelment la via de la veritat; a abstenir-se de tota violència a la vida, a les persones i a la propietat. Tot just inaugurat el moviment, es produïren els excessos violents del general Dyer que ja hem esmentat. Gandhi s'ho prengué amb una admirable serenor: "Que cada u miri la força com un afer ordinari de la vida" exclamà.

Per l'octubre d'aquell any, es reuní a Delhi la Conferència del Califat; Gandhi polític va veure tot d'una que la qüestió musulmana era l'instrument més adequat per operar la unitat índica, però Gandhi religiós no volgué sacrificar les seves idees més pures i més fonament sentides a l'altar d'aquesta conveniència política, sinó que convençut de la bondat de la seva doctrina imposa als musulmans la llei de la no-violència, i els fets demostraren que tenia raó, que el seu mètode de guerra era tan bo pels hindús com per tot el món; que la seva doctrina és bona per a tots els pobles. En efecte, la conferència segona del Califat que es reuní a Amritsar aprovà el refús de cooperació amb el govern anglès si la pau era contrària a la voluntat de l'Índia.

Un periodista anglès, Mr. Candler, probablement donant-se-les d'home llest, preguntà a Gandhi en una entrevista imaginària si, preconitzant la unió musulmana-hindú, Gandhi beuria i menjaria en companyia d'un mahometà. Gandhi, però, no refusà tractar d'aquestes qüestions i va assenyalar la finalitat de la unió:

"La unió hindú-musulmana té una finalitat comuna, una esperança comuna i sofriments comuns igualment. A fi d'encoratjar-la hem de cooperar cap al mateix fi, hem de compartir els nostres sofriments i hem d'exercir una tolerància mútua. El nostre fi és que el nostre gran país esdevengui més gran encara, i que es governi a si mateix. No ens manquen certament tristeses per compartir. I, avui que els musulmans estan profundament ofesos per la qüestió del Califat, essent com és justa la seva causa, res no ens ha d'aportar millor la seva amistat que el fet de sostenir els hindús, de tot cor, les seves reivindicacions justes. Beure i menjar plegats ens unirà menys que ajudar-los en la qüestió del Califat".

Operada damunt aquesta base la unió hindú-musulmana, Anglaterra pogué entendre que la no-cooperació,—la més absurda de totes les absurditats com la qualificà Lord Chelmsford,—era perillosa cosa, i ja el 24 de desembre d'aquell mateix any el rei d'Anglaterra donava el seu assentiment a l'Acta de Reforma Índica que donava al poble de l'Índia més responsabilitat i major poder en el govern central. Gandhi aconsella acceptar la reforma que ell jutja incompleta, però que creu que podrà ésser base per ulteriors conquestes legals més extenses.

Mig any més tard, l'Índia indignada coneixia el tractat de Versalles amb les condicions de pau desastroses per Turquia, i al mateix temps, com si algun mal esperit cercàs perdre els britànics dominadors, es publicà el raport oficial sobre els fets d'Amritsar que no castigava el general Dyer autor d'aquelles matances. La consciència del país es revoltà.

A conseqüència de tot això, el Comité del Califat acordà acceptar la no-cooperació proposada per Gandhi. La Conferència hindú-musulmana la vota unànimement el 30 de juny del mateix any i envià un ultimatum al Virrei. Gandhi en una carta famosa que envià al Virrei trenca el darrer fil que l'unia a l'Imperi britànic.

"No em queden,—diu—, sinó dos partits: o bé separar-me de l'Anglaterra, o bé, si encara crec en la superioritat de la Constitució britànica sobre les altres constitucions, obligar al govern a fer-nos justícia. Ara bé, jo crec en la superioritat de la constitució britànica, i és per això que aconsell la desobediència".

I començà la tasca de la no-cooperació. Mai Gandhi no es revelà cabdill de milions d'homes com aquest primer any d'acció. Nombrosos magistrats presentaren la dimissió; milers d'estudiants foren retirats dels Collegis; els tribunals perderen el seu prestigi; les escoles foren buidades. Gandhi fa esforços titànics per enfrenar la violència que cerca desbordar-se. Gandhi actua de director d'oceans d'homes. "La més dura tasca de la nació,—escriu—, és la de disciplinar la seves manifestacions". És per aquest temps quan publica el famós article "La doctrina de l'espasa" que ha publicat suara un decenari comarcal mallorquí.

La campanya durà sis mesos i tengué un èxit inenarrable. No cercava solament paralitzar l'acció del govern anglès mitjançant la no-cooperació amb ell, sinó organitzar l'Índia començant per assegurar-li la independència econòmica. Començà per arrencar de l'Índia la maledicció de la beguda; una ratxa de temperança passà per

damunt del país. El boicot declarat als productes europeus comportava el trobar la manera de vestir la gent. Gandhi ho aconsellava amb una recepta senzillíssima: Que tothom fili! Gandhi reeixí a inflamar l'opinió. A Bombai les dames de gran família es posaren a filar; hindús i musulmanes no volen portar sinó teixits nacionals. La moda s'hi entusiasma i Tagore mateix n'alaba el bon gust. El resultat fou, segons Blanca Watson, una escriptora contrària a les reivindicacions índiques, que aquell any les rendes internes de l'Índia tengueren una baixa de 75 milions de dòlars, i que el boicot dels teixits estrangers sols a Anglaterra li representà una pèrdua de 20 milions de dòlars.

Alliberar la vida material de l'esclavatge estranger fora poca cosa; calia alliberar l'esperit i Gandhi posà les bases d'una educació purament índica. Fundà la *Satiagraha Ashram* on els mestres es lliguen per cinc promeses formals que recorden les dels més austers cenobis.

Gandhi posava així d'acord la religió amb la pàtria; per posar-la d'acord amb la humanitat començà per inculcar en els seus compatriotes la necessitat d'elevat les classes oprimides: els pàries. A l'abril de l'any 1921 presidí a Ahmedabad la Conferència de les classes oprimides, on no s'accontentà de demanar la igualtat social, sinó que confessava que espera grans coses dels pàries en la vida social de l'Índia regenerada. Gandhi tengué l'alegria de veure l'Índia commoguda pel seu crit i que l'emancipació dels intocables era un fet en moltes regions de l'Índia. Aquell any de 1921, Gandhi adquirí un poder moral immens que el féu l'amo indiscutible de l'Índia. Tothom veia en ell una espècie de profeta, un sant, i ell mateix va tenir de protestar del qualificatiu. "És un mot massa sagrat perquè s'apliqui a qualsevulla, i manco a un com jo que no té altra pretensió que la de cercar la veritat—diu en un article titolat "Ni sant ni home polític". "Jo no pretenc ésser més que un humil servidor de l'Índia i de la humanitat i de morir al seu servei"—diu en l'article "La meua ambició", i així moltes altres vegades.

Tothom el respectava, però n'hi havia que tenien por que la força desbordant d'amor i de fe que hi ha en Gandhi fos posada al servei de la política. Entre ells Tagore que tremolava de la por que els polítics no utilitzassen Gandhi per les seves enginyoses combinacions, que no dificultassen la seva missió damunt el món.

"Dins les nostres antigues boscúries,—escrigué Tagore—, els

nostres *gurús* (savis) en la plenitud de llur visió llançaven la crida a tothom qui cercava la veritat... ¿Per què el gurú que vol guiar-nos pel camí de l'acció no llança també la crida?" Però el gurú Gandhi no llança sinó aquesta crida: Filau i teixiu! ¿És aquesta la crida de l'edat nova a la creació nova? Per Tagore no basta que totes les forces de l'Índia cooperin entre elles. Tagore, en encetar-se aquesta discussió, es trobava a Europa treballant en els grans centres intel·lectuals del món per tal de fundar una universitat universal, un col·legi universal, de l'esperit del qual volia esborrar fins el mot internacional, perquè no podia ésser un conglomerat d'esperits nacionals, sinó que s'havia de basar en les pures essències humanes. Tagore s'alça contra el que creia esperit estret de Gandhi en proclamar la no-cooperació. "D'ací endavant, diu, tota nació isolada anirà contra l'esperit de la nova edat". Tagore parla dels bons europeus que alliberats de les cadenes del nacionalisme han realitzat la unitat humana en la seva ànima. "I nosaltres,—afegeix—¿restaríem sols a contentar-nos a passar el rosari de la negació, a insistir incansables sobre els manaments d'altri, a perseguir l'edificació del *Swaraj* sobre fonament d'odi? Quan l'ocell és revifat per l'alba, el seu despertar no és absorbit per la recerca del menjar. Les seves ales responen inlassablement a l'atracció dels cels. La seva gorja llança cants de joia a la nova llum. Havem rebut l'apellació de la humanitat nova. Que el nostre esperit respongui en la seva pròpia llengua! El nostre primer deure a l'hora de l'alba és de recordar-nos d'Aquell que és Un, que no fa distinció de classes ni de colors i que, per les seves forces variades, proveeix com és necessari a les necessitats de cada classe i de totes les classes. Preguem a Aquell que dóna la saviesa d'unir-nos en una justa comprensió!"

Gandhi contesta a "les ansietats del poeta", a les paraules de "La gran centinella", com anomena a Tagore, i li envia un toc imperiós a guardar la disciplina del combat:

"Quan els que em volten,—escriu apassionadament Gandhi,—moren per manca d'aliments, l'única ocupació que em siga permesa és la de nodrir els afamats... L'Índia és una casa que s'arbora, i quan la casa crema, tots els que l'habiten en surten per agafar un poal d'aigua i treballar a l'extinció de l'incendi. L'Índia mor de fam perquè no té treball que li permeti trobar l'aliment. Kuhlna mor de fam, els Cedet Districts passen per una quarta fam... Orissa pateix de fam crònica. L'Índia esdevé cada dia més extenuada. En

els seus membres la sang quasi ja no circula. Si no hi portam remei s'esvanirà. Per un poble afamat i inactiu l'única forma en la qual Déu gosa aparéixer és la del treball i amb la promesa de menjar. Déu ha criad l'home perquè es guanyi el seu aliment amb la suor del seu front, i ha dit que els qui mengen sense fer feina són uns lladres... El vuitanta per cent dels habitants de l'Índia són lladres per força la meitat de l'any. ¿És sorprenent que l'Índia s'hagi transformat en una vasta presó? És la fam que mena l'Índia a la filosa... Pensem en els milions d'éssers humans que es troben avui ésser menys que animals, que són a frec de la mort. ¡La filosa és la vida per a milions de moribunds... El poeta viu per l'endemà i voldria que nosaltres fessem el mateix. Presenta als nostres esguards extasiats la bella pintura dels ocells, a trenc d'alba, cantant himnes i lloances, o arrancant llur vol. Aquests ocells estan alimentats. Tenen el seu aliment quotidià i emprenen el seu vol amb les ales reposades, refetes amb la sang renovellada durant la nit. Jo tenc el dolor de veure ocells que mancats de forces no poden ni agitar les seves ales. L'ocell humà sota el cel índic s'aixeca més dèbil que no estava quan ha fet semblant de reposar. Per a milers d'éssers humans la vida és una vetla eterna o una catalèpsia... La seva condició és tan penosa que és precis haver-la vist per creure-la. He trobat que m'és impossible d'endolcir la seva sofrença amb un cant de Kabir. Els qui tenen fam reclamen un sol poema fortificant: menjar. És necessari que guanyin el menjar, no els el podem donar. Dau-los treball a fi que puguin menjar... Però, se'm pregunta, jo que no tenc necessitat de treballar ¿hauria de filar per menjar? Si, perquè menj el que no em correspon. Visc de l'expoliació dels meus compatriotes. Seguiu el rastre de les monedes que arriben a la vostra butxaca i trobareu l'explicació del que vos dic. Precisa filar. Que cada u fili. Que Tagore fili com tots els altres! I que cremi tots els seus vestits estrangers! És el deure d'avui. Déu proveirà per demà. Com diu el Gità: Acompliu l'acció justa!"

"Llòbregues i tràgiques paraules,—comenta Romain Rolland.—És la misèria del món que es dreça davant el somni de l'art, i li crida: Gosa negar-me! Qui no comprèn l'emoció apassionada de Gandhi i qui no la compartiria!"

Aparentment la clarividència de Tagore ha estat demostrada pels esdeveniments. Els no-cooperadors, recordant constantment al poble els greuges rebuts d'Europa, han inoculat a l'esperit popular

el virus que dona la febre que mena a la violència. Des de l'any 1921 fins els nostres dies els fets violents es repeteixen constantment a l'Índia, malgrat els esforços de Gandhi per disciplinar la massa popular. Expressió d'aquesta idea és el comunicat oficial que explicava la darrera detenció de Gandhi (maig de 1930): "Encara que Gandhi professi la no-violència, ha inevitablement conduït amb la seva campanya a actes de violència, que han estat aquests darrers dies cada vegada més freqüents. Per bé que Gandhi continuï deplorant tals manifestacions de violència, la seva protesta contra els seus indisciplinats seguidors esdevé més i més feble".

Això, però, no és més que l'engany mentider de què sempre està farcida la literatura oficial. El mateix govern ens n'acaba de donar la prova més palesa. Encara ahir, poguéreu llegir a tots els diaris que els mesos passats per Gandhi a la presó no sols han estat estèrils pel govern anglès, sinó que aquest cerca alliberar-lo, el més aviat possible, "perquè és l'únic que pot deturar el moviment de violència desenfrenada que s'ha ensenyorit de l'Índia" (1). Certament no es pot culpar Gandhi, qui ara mateix acaba de perdre un dels seus fills que declarà la vaga de la fam a la presó per tal de protestar, fins a morir, de la injustícia de la seva detenció, que els violents s'amparin del seu nom i de la seva doctrina per befar-la i escarnir-la. Altres n'hi ha, i per milions es contenen, que serveixen la perfecta disciplina de la no-violència, i ells són amb els seus sofriments els que han guanyat per l'Índia la llibertat.

Tenc d'acabar i no puc resseguir tots els esdeveniments que han passat damunt l'Índia aquests darrers anys; per altra banda els coneixeu tots, per haver-los anat resseguint dia per dia. Podriem repetir com expressió i resum d'aquests anys de lluita apassionada les paraules d'Andrew: "un heroisme nou, après pel sofriment, s'és alçat damunt la terra; una nova lluita de l'esperit".

Aquest heroisme, aquesta lluita novella de l'esperit ha guanyat la batalla a l'Índia, però el seu abast va més enllà de les fronteres d'aquell poble.

Gandhi no dubtà mai de l'eficàcia de la no-violència. Encara en un dels seus darrers documents, en la carta que escrigué el 2 de març de 1930 al Virrei, insistia sobre aquesta idea: "¿No és un fet, pregunta, que per desorganitzat i insignificant que sembli, el partit de la violència guanya terreny i fa sentir-se? El seu fi és el

(1) Recordam al lector que aquesta conferència fou donada el 21 de gener proppassat. (N. de la R.)

mateix que el meu. Però jo tenc la convicció que no donarà el consol a les masses. I la meva convicció sempre creixent és que sols la no-violència pot fer fracassar la violència organitzada pel govern britànic. Tenint una fe immutable i absoluta en l'eficàcia de la no-violència fora un crim per la meua part l'esperar més temps per a declarar-la".

La doctrina de la no-violència és l'anunciadora de la pau del món. Del món! Gandhi ho ha declarat sovint: "la nostra lluita té per fi l'amistat amb tot el món". I Tagore, d'acord amb Gandhi sobre el principi superior del propi sacrifici, recorda que aquest és el missatge que l'Índia envia al món:

"Esper, diu, que creixerà vigorós aquest esperit de sacrifici, aquest consentiment a sofrir... És la vertadera llibertat... Cap valor no és més alt, ni la mateixa independència nacional. L'Occident té la seva fe incommobile en la força i en la riquesa materials; per conseqüent, és debades que crida per la pau i el desarmament. La seva ferocitat grunyirà sempre més fort. Talment un peix massegat per la pressió de l'aigua que volgués volar. Bella idea, però ben impossible de realitzar per un peix! Nosaltres, des de l'Índia, havem de mostrar al món com aquesta veritat no sols fa possible el desarmament, sinó que els trasmuta en força. Que la força moral és superior a la força brutal serà demostrat per un poble que està sense armes. L'evolució de la vida mostra que ella s'ha anat desprenent, de mica en mica, del seu formidable embalum d'armadura i d'una monstruosa quantitat de carn fins el dia en què l'home ha esdevengut el conqueridor del món brutal. Dia vendrà en què el frívol home de cor, completament després de l'armadura, provarà que són els mansuets els hereus de la terra. És lògic, doncs, que Mahatma Gandhi, de cos dèbil i sense cap recurs material evoqui l'immens poder dels dolços i dels humils, que espera amagat dins el cor de la humanitat de l'Índia postergada i ultratjada. Els destins de l'Índia tenen per aliats les potències de l'ànima i no la potència muscular. Ella és la que ha d'alçar la història humana del nivell fangós de la lluita material al cim de les batalles de l'esperit... Per més que nosaltres poguem enganar-nos amb frases apreses de l'Occident el *swaraj*, la independència política, no és el nostre fi. El nostre combat és un combat espiritual. És un combat per l'home. Ens cal emancipar l'home d'aquesta xarxa que han teixit entorn seu les organitzacions de l'egoisme nacional. Ens cal persuadir a la papallona que la llibertat del cel val més que el refugi

de l'ametlló... Nosaltres, en la nostra llengua, no tenim el mot que expressi el significat nació. Quan ens cal manllevar aquesta paraula no ens és escaient. Tenim de lligar-nos amb l'Ésser suprem. I la nostra victòria no ens donarà la victòria sinó pel món de Déu. Si podem desafiar els forts, els rics, els exèrcits, revelant al món la potència de l'esperit immortal, tot el castell del gegant carn s'enfonsarà dins el buit. I l'home trobarà llavors el ver *swaraj*. Nosaltres, els míssers espellifats de l'Orient conquerirem la llibertat per a la humanitat tota".

Aquest és el sentit del missatge que Gandhi ha enviat al món.

JOSEP SUREDA I BLANES

ASSOCIACIÓ PER LA CULTURA DE MALLORCA

CRÒNICA

COMUNICACIONS REBUDES.—Del Senyor batle de Sancelles en la que dóna compte que, a proposta del nostre delegat Senyor Llorenç Duran, l'Ajuntament acordà posar la bandera mallorquina al costat de la nacional.

TELEGRAMES TRAMESOS.—Han estat cursats els següents: "Madrid.—Ministre Instrucció Pública.—Associació per la Cultura de Mallorca us felicita pel justíssim decret bilingüisme i sollicita es faci extensiu a Mallorca.—President, Darder; Secretari, Aguiló."

"Madrid.—Gabriel Alomar.—Associació per la Cultura de Mallorca estranyada retard inexplicat extensió Balears decret bilingüisme anunciat dues vegades premsa pel Ministre Instrucció reitera amb tota insistència vostra ajuda consecució urgent. Esperam aclaració. Salutacions. President, Darder; Secretari Aguiló".

A més se n'ha dirigit un altre al Ministre de la Guerra en demanda de la cessió a la Ciutat del quarter de Cavalleria.

"POESIES" DE RIBER.—S'ha posat a la venda aquest nou recull de poesies completes de Llorenç Ribet. Comprèn: "A Sol ixent", "Les Corones" de temps ja exhaurits i "A Sol alt" inèdit. Aquest volum, editat per l'A. per la C. de M., ha estat estampat a l'obra de Joan Marquès i Arbona de Sóller.

Els associats que ho desitgin poden recollir-lo a la Secretaria de l'Associació i obtindran així un important descompte.

"PALESTRA".—Hem rebut d'aquesta entitat catalana—de la qual som delegats a Mallorca—varis cartells de propaganda molt interessants, tant per la seva significació patriòtica com per la seva acurada presentació.

DONATIUS.—Hem rebut de la Diputació Provincial i de l'Ajuntament de Ciutat una sèrie de volums per a la nostra Biblioteca.

ESTATUT DE MALLORCA.—La comissió encarregada de redactar un avant-projecte d'Estatut de Mallorca, s'ha tornat reunir i, segons ens comunica, continua els seus treballs.

ORTOGRAFIA I ELEMENTS DE GRAMÀTICA.—Està a punt de sortir l'Ortografia i Elements de Gramàtica de la nostra llengua que redacta el Prof. Busquets i que edita sota els auspicis de l'A. per la C. de M.

SOCIS NOUS.—Durant aquest mes les llistes de socis han registrat un augment considerable.

CURS D'ORTOGRAFIA I ELEMENTS DE GRAMÀTICA.—El diumenge dia 17

tengué lloc, a l'Escola Graduada de Llevant, l'acte inaugural d'aquest curs, organitzat per iniciativa nostra i d'acord amb la Inspecció d'Ensenyança primària i el Museu Pedagògic, dedicat exclusivament als mestres i mestresses.

Ocupà la presidència N'Emili Darder, president de l'Associació, que duia la representació de les nostres primeres autoritats civils. L'acompanyaven la Inspectora i l'Inspector de Primera Ensenyança; el Secretari de l'Associació, En Francesc de Sales Aguiló; el poeta En Guillem Colom; el director de l'Escola Graduada, En Josep Rosselló i els professors encarregats d'explicar el curs, senyors Jaume Busquets i Estanislau Pellicer.

En Darder, en nom de l'Associació, pronuncià un breu parlament per fer remarcar la transcendència de l'idioma natiu com a mitjà bàsic de l'ensenyança.

En Capó donà les gràcies a l'Associació i posà de manifest la bona disposició del Magisteri mallorquí per tot quant afecta al progrés pedagògic i espiritual del nostre poble.

Aquest curs s'ha seguit desenrotlant cada diumenge a les deu del matí, durant el mes de maig i continuarà dins el juny. Hi ha assistit un nombre de mestres i mestresses que ha passat de la seixantena.

DELEGACIÓ DE POLLENÇA.—Aquesta delegació ha nomenat la següent junta directiva.

President, Pere Tomàs i Socies.—Vicepresident, Miquel Bisbal i Cifre.—Secretari, Gabriel Sastre i Bibiloni.—Vicesecretari, Josep Forteza i Albertí.—Tresorer, Antoni Fuster.—Vicetresorer, Pere Riera i Mulet.—Vocals: Josep Bestard i Mayol, Ignasi Rotger i Villalonga, Francesc Serra de Gaeta, Josep Orell i Rotger, Guillem Bestard i Cànaves, i Rafel Morató i Font.

NOUS REGIDORS.—Entre els components del nou Ajuntament de Ciutat figuren els següents membres de l'A. per la C. de M.: Emili Darder, F. de S. Aguiló, Andreu Crespí, Francesc Julià, Lluís Ferbal, Miquel Sureda, Josep Rovira i Bernat Jofre.

Es d'esperar que la seva gestió siga profitosa per la cultura de Mallorca.

EXPOSICIÓ DE FLORS I VIDRES.—El diumenge dia 14, a las dotze i mitja, tengué lloc al nostre local social la inauguració de l'anunciada Exposició de Flors i Vidres. Hi eren representades les nostres primeres autoritats i diverses entitats. A darrera hora arribà el senyor Governador.

La concurrència fou nombrosa i s'hi destacaven les dames i damiselles.

Feren ús de la paraula el nostre President, la Presidenta del Jurat qualificador, el Capità General senyor Marzo i En Francesc Villalonga en representació de l'Alcalde. N'Estanislau Pellicer, per delegació de la Presidenta, llegí el següent parlament:

«Senyores, senyors i amics:

Si la distingida dama que ens presideix en aquest acte, donya Isabel Font de Salvà, no dubtà ni un moment a acceptar la presidència del present Concurs quan els elements directius de l'«Associació per la Cultura de Mallorca» li ho demanaren, ningú dels d'aquesta casa no podia negar-se als seus desigs de substituir-la per breus moments durant la inauguració de l'Exposició de Flors i Vidres que estem celebrant. Era un deure l'obediència i, així i tot, crec de bon de veres que encara som deutors d'aquesta Senyora, la gentilesa i amabilitat de la qual són tan sabudes i conegudes que no cal alabar-les, ni fer-les remarcar.

Però una cosa és obeir i una altra aprovar. Amb tota franquesa he de

declarar, i la senyora Presidenta m'ho ha de permetre, que no ha estat afortunada aquesta vegada en l'elecció de substitut.

Vegem-ho, sinó. Aquesta bella terra en mig de la mar blava, aquesta illa, on ressona amb sonoritat dolça i arcaica el meu propi parlar, ha estat en tot temps planter de poetes que han contret mèrits rellevants en el renaixement de la nostra llengua. I ara, com sempre, en posseeix una esplèndida florida. ¿Com, doncs, dama Isabel, no us heu adreçat a un d'ells per fer aquest parlament?

A un poeta, acostumat a viure el seu món ideal, el seu món d'ensomni, una flor li suggereix una profusió d'imatges resplendents i sap el secret de donar-les vida i de deixar-les plasmades amb mots que xuclen llur sava d'aquesta terra, milenària pàtria nostra. ¿Com, doncs, no encarregareu aquesta tasca a un poeta que, certament, us hauria servit millor que jo?

Amb seguretat que pensàreu: en els pobles salvatges, no seria possible celebrar un concurs de flors, per tal com és el refinament més ostensible d'una civilització. La mostra més evident que som un poble civilitzat serà encarregar d'aquest discurs a un salvatge dels nostres temps. I, si raonàreu així, encertàreu en escollir per fer de porta-veu vostre a qui professionalment està ocupat en les disciplines del comerç, forma moderna de la salvatgeria.

Imagineu, doncs, el que un salvatge pot pensar davant d'una flor. Imagineu-vos-el assegut damunt dels talons, examinant cada dia la creixença d'una planta verda, plena d'ufana; observant la naixença d'un botó que, com més va, més augmenta de tamany. I un matí clar, en anar a contemplar la seva planta, troba que el botó ha esclatat en una cascata de color, viva i llampeguejant, fina al tacte com les galtes d'una noia i exhalant una olor que ubriaga els sentits.

El nostre, el meu salvatge en resta meravellat i creu en un miracle. Però després, les repeticions constants, les observacions diàries del mateix miracle acaben per fer-li passar desapercebut el misteri que es produeix a vora seu i, finalment, el meu salvatge d'ulls ingenus és assassinat per un llibret que es diu Història Natural i que li fa saber que les flors són *només* que els òrgans reproductors d'algunes plantes.

Avui, però, davant la magnificència d'aquestes sales ornades amb els productes més bells i delicats del savi cultiu de les flors; davant l'orgia de colors i olors que l'habilitat de les dones mallorquines ha sabut obtenir d'això tan senzill i tan complex com és la planta; davant les guspires perlejants que, com gemmes irisades, la nostra llum meridional treu d'aquests vidres fills de l'alta intuïció estètica dels obrers mallorquins; davant d'aquest temple de fades consagrat a la flor, l'encantària s'ha reproduït i ha ressuscitat el salvatge d'ulls ingenus d'altre temps.

Meravellat de tanta meravella, ¿no serà d'una elemental discreció que aquest regregraci, ara, els que amb els seus treballs li han donat—bé puc dir ens han donat—aquesta alegria als sentits i aquest goig a l'ànima, cuidant de la realització del present concurs? Crec, certament, que sí.

En primer lloc, doncs, gràcies a Vós, Isabel Font, que heu sabut reunir a l'entorn vostre un estol d'entusiastes i no solament heu tingut cura personalment de tots els detalls, sinó que heu contribuït, a més, amb les flors dels vostres jardins a l'èxit de l'Exposició.

I permeteu-me també que, en nom vostre i nostre, agraeixi la presència de les Autoritats i la cooperació que les Corporacions oficials han aportat a aquest Concurs, captingudes de la valor cultural que representa el fer estimar les flors pel nostre poble.

El nostre agraïment als donants de premis que amb la seva generositat

han fet possible la present festa, així com també a la senyora Boutroux de Ferrà i als altres senyors que han volgut acceptar la feina difícil i delicada de judicar el mèrit de les aportacions, allí on n'hi ha tantes que sols elogis mereixen.

Gràcies, encara, a tots els expositors, professionals i particulars, floricultors i vidriers, que tan formoses mostres del seu bon gust ens han fet admirar.

I finalment, vagi així mateix la nostra reconeixença a tots els assistents, amb la presència dels quals se'ns demostra que l'“Associació per la Cultura de Mallorca” podrà comptar sempre amb bons amics que l'ajudaran a portar a felicitat les seves iniciatives.

A tots moltes gràcies.»

Tothom ha coincidit a considerar un encert l'acoblament de vidres artístics i flors. Aquesta primera exposició ha estat el motiu d'una doble i esplèndida manifestació del bon gust dels nostres floricultors (professionals i aficionats) i dels nostres vidriers. L'exposició fou molt visitada.

Reunit el Jurat qualificador d'aquesta Exposició ha acordat atorgar els següents premis:

FLORS

Jardiniers

Núm. 21. Conjunt. Diploma i un premi en metàl·lic de la Diputació.—
Núm. 18. Conjunt de roses. Diploma i un premi en metàl·lic de l'Ajuntament.

Particulars

Núm. 4. Conjunt. Un vidre artístic ofert per la Diputació.—Núm. 15. Conjunt. Un vidre artístic, premi de la Presidenta del Jurat.—Núm. 6. Roses. Un vidre artístic ofert per l'Ajuntament.—Núm. 16. Conjunt. Premi de l'A. P. M. d'A. i P.—Núm. 10. Roses i cactus. Un vidre artístic.—Núm. 19. Clavells. Premi del «Crédito Balear».—Núm. 1. Roser. Un vidre artístic.—Núm. 2. Conjunt. Premi de «La Moderna».—Núm. 14. Clavell. Un vidre artístic.—Núm. 17. Ramell de roses. Un vidre artístic.—Núm. 11. Espigues i roselles. Premi del President de l'A. per la C. de M.

Obertes les pliques ha resultat que els números indicats corresponen als senyors expositors següents:

Núm. 21. Sr. Jaume Carrió.—Núm. 18. Sr. Gabriel Alemany.—Núm. 4. Sr. Antoni Sbert i Sra. Maria Danús de Sbert.—Núm. 15. Srta. Joana Rosselló i Coll.—Núm. 6. Sra. Joana Oliver i Puig.—Núm. 16. Sr. Gabriel Gordiola.—Núm. 10. Srta. E. D. S.—Núm. 19. Sra. de Thomàs.—Núm. 1. Srta. Magdalena Terrassa.—Núm. 2. Sra. Catalina Carrió de Palmer.—Núm. 14. Sr. Joan Cerdà i Bisquerra.—Núm. 17. Sr. Antoni Pinya i Antich.—Núm. 11. Senyor Onofre Caldentey.

Tots els restants expositors tenen Diploma de cooperació.

El premi de l'Associació per la Cultura de Mallorca queda desert.

VIDRES

“La Moderna S. A.”—Medalla d'or; “Vidrieries Gordiola”—Medalla d'or.
Ciutat de Mallorca, 18 de maig de 1931. Per acord del Jurat qualificador.
Isabel Font de Salvà. Presidenta; Francesc de Sales Aguiló, Secretari.

JOVENTUT ESCOLAR

CURSETS.—Amb èxit afalagador es segueixen donant, tots els dilluns, dimecres i divendres, les lliçons de Psiquiatria a càrrec del Sr. Joan I. Valenti.

S'ha començat el curs de Literatura Mallorquina. Han explicat lliçons fins ara els Srs. Joan Pons i Mossèn Antoni Pons.

TELEGRAMS.—Se n'ha enviat un de felicitació al Ministre d'Instrucció Pública; un altre al mateix senyor en demanda de l'extensió del bilingüisme a Balears; a un altre de felicitació al catedràtic Dr. Xirau.

BILINGÜISME.—A més de la petició al Ministeri d'Instrucció Pública, Joventut Escolar féu a l'Ajuntament de Palma la següent petició:

Que sia declarada urgent la creació de Càtedres de la nostra llengua a tots els Centres de Segona Ensenyança de Palma.

Que dites Càtedres sien subvencionades per la Corporació Municipal.

Que l'Ajuntament interessi que l'aprovació de l'assignatura de Gramàtica de la nostra llengua sia obligatòria a les dues Normals.

SECCIÓ DE CULTURA FÍSICA.—L'equip de futbol d'aquesta secció, jugà un partit amb el "La Salle" perdent per 3 a 5.

E L S L L I B R E S

DHEY.—*Mort de dama*.—Gràfiques Mallorca.—Palma, 1931.—200 pp.

Si abans de llegir aquest llibre no haguéssim ofert als nostres lectors parlar d'ell en el present número de L. N. T., ara que l'hem llegit, ens resoldriem possiblement a passar-lo en silenci. Posats, però, en el cas d'haver-ne de parlar, hem de confessar que les idees que ens ha suggerit la seva lectura són de tal naturalesa que, així i tot, valdrà més deixar-ne la major part dins el tinter. No vol dir això que ens hi hàgim enfadat cap mica: no en val la pena. Després de tot, ni el llibre ni el seu autor representen altra cosa que la quinta essència d'un esnobisme arribista que no té més abast que el d'un cercle reduït d'aduladors incondicionals, molts d'ells de fora Mallorca. Això no podia mancar-hi en el sector intel·lectual de la nostra ciutat, com una de les màcules més característiques de les que l'autor intenta criticar en "*Mort de Dama*" amb tanta desgràcia i desencert.

Ara per ara, aquesta és la nostra opinió. Si el dia de demà els esforços de l'obsessió de Dhey poguessin arribar a convèncer-nos que anam errats — cosa difícil, tota vegada que no veim inconvenient que els joves d'ara, a més de Fernández Flores i Proust, coneguin Cervantes i la Bíblia—llavors vendria el cas d'alabar la seva obra de renovador social i literari, diríem, com ell, que el Quixot és dolent, i cantariem contrits el *mea culpa*. Però ara com ara, repetim, davant tantes coses com ens desplaçaren de "*Mort de dama*", salvant únicament el primer capítol; l'assumpte, que és antipàtic; l'estil general de la novel·la, que és desmanyat; el llenguatge, que és pobre i impur; i, sobretot la intenció del llibre, en acabar la seva lectura no ens venia al pensament altra cosa que el vers italià, ja vulgaríssim de tan repetit, que l'Alighieri posa en boca de Virgili:

Non ragioniam di lor, ma guarda e passa.

En justícia, cal reconèixer a Dhey suficient intel·ligència per escriure bé, quan escriu en castellà; però hem d'assenyalar-li al mateix temps un defecte, cabdal a judici nostre, i és la mania obsessionant que té a tot quant considera localisme temorec, que ell creu que ha de bandejar-se en absolut si es vol fer literatura mirant a Europa. S'ha de deixar de banda les camperoles de la Serra i els ametlers florits i fer qualche cosa de més mengívola i més moderna on els erotismes unisexuals i els desequilibris psicològics puguin figurar-hi com a temes del màxim interès; aquesta és la seva mania. I potser per curar-se en salut d'aquest localisme *vitàndo*, ha caigut aquesta vegada en el més deplorable de tots: el de voler singularitzar-se a Mallorca, ficant-se a redemptor d'una societat que no coneix més que de part de fora i d'una intel·lectualitat que, si ha vist honorar el nom d'algun representant seu més enllà dels Pireneus ha estat gràcies a les suggestions de la nostra Illa.

Ja sabem que pot dir-nos que, més que aquestes suggestions—que, a fi de comptes no són altra cosa que *paisatge*—li interessin les figures del quadre movent-se amb els seus vicis i les seves virtuts dins l'ambient que avui embolcalla la nostra ciutat. Així i tot, ens cal fer notar la inconsciència que suposa posar-se a escriure en català, i sobre Mallorca, menyspreuant—i ignorant probablement—tot quant s'ha escrit fins avui, inclòs per plomes tan fines com les de Miquel dels Sants Oliver. Llegint Dhey us fa moltes vegades l'efecte que ell mateix s'ha arribat a creure que en les seves proses comença la nostra producció literària cotitzable en el mercat europeu.

En resum: malgrat l'èxit d'edició que pugui haver assolit "Mort de dama",—aquestes obres en tenen sempre,—serà aquest un llibre que no llegiran els que s'hi enfadarien, ni s'hi enfadaran els que el llegeixin. Aquests últims, a tot estirar, es limitaran a somriure movent el cap, de la mateixa manera que ho fan els espanyols davant les espanyolades que vénen de fora. els autors de les quals pretenen, segurament, estar tan documentats respecte de les coses d'Espanya com creu estar-hi Dhey dels costums de certes cases grans de la nostra ciutat.

Per acabar: "Mort de dama" no passarà d'ésser un simple episodi trist i desgraciat en la història de les nostres lletres, i un assaig mal reeixit d'un aficionat al qual no manca la intel·ligència, però que està enlluernat amb la preocupació de la despreocupació i amb la de l'atreuiment a tota ultrança.

Ell, en els seus escrits, podrà caure en qualsevol defecte o en qualsevol equivocació. Tan se'n val. Però Déu el guardi de caure en el que atribueix, en grau superlatiu i amb marcada complaença, a un dels més destacats personatges simbòlics del seu llibre, tan poc real com carregat d'espícies per la fòbia de l'autor.—A. S. R.

CAPDEVILA, CARLES.—*L'amor retrobat*.—Llibreria Catalònia.—Barcelona.—222 pp.

Carles Capdevila és un dels homes que sense haver arribat a una altura extraordinària, deixarà del seu pas per la història de l'esperit català dels nostres dies un senyal considerable.

Com a periodista—és un dels fermes puntals de "La Publicitat"—la seva prosa és un exemple de literatura professional, concreta, clara i animada d'una interior força persuasiva i vestida exteriorment amb una vertadera elegància; com a home de teatre ha estat requerit el seu concurs per orientar l'explotació d'un dels teatres que cultiven el gènere català; com a novel·lista "L'amor retrobat" és una prova definitiva. Bastarà dir que en el darrer concurs del Premi Joan Crexells fou aquesta obra una de les que cridaren més l'atenció del Jurat i fou classificada en segon lloc.

En un curtíssim pròleg, l'autor ens explica com va néixer la novel·la: un compromís d'escriure un conte per "Oc" va dur-lo a trobar els elements bàsics per complir aquell; començada l'obra, i no volent-la condensar, va néixer la novel·la.

És "L'amor retrobat" una d'aquelles obres en què la descripció exterior, tan propensa als fàcils esplais literaris, hi és gairebé proscripida per fer que el lector segueixca la trajectòria espiritual del protagonista, que a través de les planes del llibre queda completament i decididament analitzat, quant als seus sentiments honorablement poc recomanables.

La manera de presentar el problema i, més que la presentació, la reacció de Ramon davant l'acusació contra Hortènsia, la seva decisió d'envilir-se perquè això fos el final d'una vida fracassada i que ell no es veia amb cor de superar, la seva tàctica per atènyer la tèrbola finalitat perseguida i, finalment, la impensada solució

definitiva demostren, a l'ensem que el poder creador de Capdevila, la seva concepció del que ha d'ésser la novel·la.

"L'amor retrobat", interessant per la narració en si mateixa a mida que els fets es succeeixen, pren un relleu insospitat quan al final es justifica plenament el títol i queda als ulls del lector, a la vegada que la plena derrota del protagonista, explicada la situació dels personatges de l'obra.

Són aquests escassos, però en canvi la figura de cada un queda ben traçada i plena de vigor. Quant al valor literari de l'obra, basta dir que respon als antecedents de Carles Capdevila.

L'edició, de bona presentació, és feta per la Llibreria Catalònia.

MARAGALL, JOAN.—Obres completes de....—Volum VII. *Por el alma de Cataluña*.—Sala Parés Llibreria.—Barcelona.—242 pp.

Ordenadament, sense pressa, però també sense retard, van apareixent els toms que formen les Obres Completes de Joan Maragall, que la pietat filial edita sota la direcció admirativa i reverencial que Joan Estelrich sent pel Poeta.

El tom VII d'aquesta edició, realment esplèndida, el formen una sèrie d'articles en castellà aplegats amb el títol d'un d'ells: "Por el alma de Cataluña". I en aquest tom, segons diu l'advertiment editorial, s'observen dues avantatges: una, l'haver augmentat el contingut amb articles de la primera època de Maragall, que no figuren en anteriors edicions; i l'altra haver reunit els articles atenent una certa unitat de pensament o de sentiment.

És interessant en aquests moments recordar quina era, fa 30 anys, l'actitud del gran poeta català: la seva actitud generosa i comprensiva vers Espanya; el seu sentiment fonamentat català mesclat amb un afany de fraternal unió amb les restants fraccions peninsulars.

És també a través d'aquests articles que es confirma la coneixença perfecta, profunda i integral que tenia Maragall de Catalunya; a la vegada que les seves virtuts coneixia els seus defectes i si amb entusiasme i arborat de patriotisme lloava aquelles, no era certament menor l'eloqüència i la indignació amb què atacava els defectes de Catalunya, per tal d'obtenir-ne l'esmena. I això pogué fer-ho perquè mai el Poeta no va contaminar-se dels defectes col·lectius, sinó que més aviat va reaccionar contra ells, arribant així a constituir una depuració espiritual i aristocràtica del catalanisme.

"Mai una visió estreta, mai una idea mesquina, mai una opinió a flor de terra no apareixen en aquestes planes" escriu Ferran Valls i Taberner en el bell pròleg d'aquest tom. I fou un home en aquestes condicions, un home exquisit, un vident el que en moments difícils com eren els moments inicials de la lluita entre l'esperit novell de Catalunya i la tradició burocràtica de l'Estat espanyol va sortir a la plaça pública a defensar el catalanisme, posant al servei de la causa la força del seu prestigi. Els articles que formen "Por el alma de Cataluña" ens diuen de quina manera tan enlairada va fer Maragall aquesta defensa.

ROIG I RAVENTÓS, J.—*Esbarzer*.—NoveHa.—Biblioteca Literària de l'Editorial Catalana.—Llibreria Catalònia.—Barcelona.—224 pp.

Un dels homes que més ha treballat, honradament i sense defallir, per enaltir la novel·la catalana és Josep Roig i Raventós. La seva producció és tota ella un

continuat i victoriós esforç per aconseguir que la novel·la ocupi, dins la literatura catalana, el lloc que mereix. I cada nova obra seva ha ratificat el concepte elevat que varen atényer les primeres produccions.

"Esbarzer", però, es destaca com un valor definitiu, per la seva ponderació, pel gust que té d'obra madura i perfecta, per la forma austera, per les imatges precises i per la categoria literària assolida.

El títol ja és la concreció de la novel·la. Els personatges que la viuen—els centrals, naturalment—semblen haver caigut dins un *esbarzer* (batzer, deim a Mallorca) i sense poder sortir-ne cada moviment, cada provatura fa que les espines es clavin al seu cos que, impotent per fugir, no és insensible a les pues.

La pintura de la vila marina on passa la major part de la novel·la; els episodis dels contrabandistes; l'encís de les barques que vora la platja es gronxen sobre les ones manses; les descripcions (plenes de fervor admiratiu) de la costa i el camp de Mallorca, tot té un valor de cosa real i viscuda (fins i tot en els diàlegs es posa de manifest la pura honradesa de l'autor) i dóna a l'acció un fons ple de veritat.

Però més encara, és notable el caràcter precís i ple de força dels personatges que es mouen en aquell ambient i que són víctimes no sols del propi ambient, sinó també d'una força superior i invencible que els volta i els venç tal com la tela d'aranya posseeix a la fi la mosca que va acostar-s'hi. La figura de la Vermella, que fredament mata el seu marit per salvar Oriol, és la imatge viva de la fatalitat que sempre més perseguirà a aquest, que caigut en l'esbarzer no pot sortir-ne, mentre el record de la seva amant i el del marit mort el persegueixen, actuant com les pues de la mata.

Amb aquesta obra, certera i viva, Josep Roig i Raventós ha coronat dignament la seva tasca de novel·lista i la publicació d'"Esbarzer" dins la Biblioteca Literària de l'Editorial Catalana és prova del concepte en què és tengut en la república de les lletres catalanes.

PLUTARC.—*Vides paraHeles.*—Tom XI.—Traducció de Carles Riba.—Fundació Bernat Metge.—Barcelona.—162 pp.

Carles Riba, Professor de grec a la F. B. M., autor de les anteriors traduccions de Plutarc, dóna en el tom segon de la sisena sèrie la versió del volum III, part segona, de les "*Vides Paralleles*".

Aquest tom és el XI de les traduccions de l'escriptor grec i conté les vides de Pirros, Marí i Aratos.

El nom de Carles Riba—i haver fet la revisió del volum En Nicolau d'Olwer—és garantia suficient per apreciar la bondat d'aquella traducció.—R. R. T.

* * *

Acaba de sortir a la llum un interessant llibre que duu per títol "El arte de fumar en pipa", degut a l'aguda ploma del nostre collaborador Joaquim Verdaguer. Amb gust en parlarem en el pròxim número.

L E S A R T S

CONCERTS

ORQUESTRA PAU CASALS

Després d'anys i anys de no haver el nostre públic pogut escoltar cap gran orquestra, la venguda de l'Orquestra Pau Casals era esperada amb espectació, encara més desvetlada pel fet que no era aquí coneguda, com tampoc el seu il·lustre director.

Cert que el nombre d'assistents al concert no sembla confirmar el que queda dit, però és necessari recordar els preus gairebé prohibitius que regien a la Sala Born. Això féu que el gros públic acudís al "Coliseo Balear" (*Plaza de Toros*) i si no va omplir tampoc aquell local, tan inadequat a una manifestació artística, hauria omplert probablement dues altres audicions en qualsevol de les nostres sales o teatres.

Ha estat una llàstima. I una lliçó. Pot ben dir-se que els que solament concorregueren al "Coliseo Balear" (*Plaza de Toros*) no van poder sentir l'Orquestra Pau Casals. Tan malament se sentia que, no havent-nos pogut fer càrrec de les obres que escoltàvem allí per primera vegada, ens abstenim de donar compte d'aquest malaguanyat concert.

Tornem, doncs, al que es donà la nit del dia 16 a la Sala Born. S'inicià aquest amb l'obertura *Leonora* n.º 3. Beethoven es mostra enamorat del tema i escriu, amb la de *Fidelio*, fins a quatre obertures sobre el mateix. El geni arriba així a unes profunditats dramàtiques i a unes exaltacions triomfals que parlen emotivament a les ànimes que saben sentir les veus interiors d'aquesta música, per a la qual en va passa el temps amb les seves modes. El mestre Casals i la seva orquestra, que han tocat repetides vegades aquesta pàgina, aconsegueixen matisar-la esplèndidament i en donen una versió punyent a voltes, tendre i entusiasta d'altres, exempta, però, sempre d'efectismes barroers.

Seguia l'estrena a Palma, esperada amb el màxim interès, de la *Suite de cançons i danses de l'illa de Mallorca*, de Baltasar Samper, el qual fou rebut amb un afectuós aplaudiment quan es disposà a dirigir la seva obra. Coneixíem aquesta *suite* per la impressió fonogràfica de la casa "Regal", però malgrat l'actual perfecció d'aquestes reproduccions, mai no són prou fidels per arribar a formar-se un concepte exacte d'una obra desconeguda, almenys els que no són tècnics i no disposen de la partitura. Seria tant com voler judicar un quadre pictòric a la vista d'una fotografia en colors. Així, doncs, podem dir que ens era nova la producció més important fins ara del nostre compatriota.

El primer temps de la *suite*—tocat força més lent que en els discs, així com el darrer ho fou més depressa—és un *Moderato molto* que l'autor titula *Rapsòdia*, títol massa modest si es té en compte el desenrotllament

simfònic que prenen els temes emprats. Està constituït damunt una tocada de xeremies, *L'Oferta*, d'una gran noblesa senyorial que l'autor fa encara ressaltar més amb la seva opulent orquestració; una altra tocada, *Ses corregudes*, i una tonada de llaurar. Temps perfectament tallat i sòlidament bastit. El compositor no divaga. Sap el que vol dir i ho diu tal com ho vol, sense vacil·lacions. Dóna la sensació d'ambient sense desvirtuar els temes en les seves harmonitzacions i desenrotllaments. I, amb tot, el teixit, el fons orquestral, singularment en el primer període del temps, és riquíssim i d'una fantasia meravellosa.

És el temps que segueix un *Andante tranquillo* que es titula *Calma a la mar*. Una llarga introducció evoca l'ambient en què Samper col·loca aquest fragment. Un pedal sostengut pels cel·los i contrabaixos durant prop d'un centenar de compassos ens suggereix la retxa llunyana i perllongada de l'horitzó en dies de mar plana. Breus, gracioses onades són evocades pel piano i la celesta. Una línia melòdica, generada de la cançó d'*El rei mariner* en les seves variants catalana i mallorquina prepara l'oient a l'exposició de la versió del mateix cant recollida a Mallorca. Apareix la cançó primer en la corda d'una manera serena i tranquil·la i és glossada després apassionadament. Unes cançons de bressol s'apoderen després de l'orquestra per fondre's amb l'anterior abans de cloure's el temps. És aquest pel nostre gust el més bell de la *suïte* i potser el de major interès musical.

De la seva meditació en surt l'autor per oferir-nos una descripció objectiva en el tercer temps, un *Allegro molto* en forma de *scherzo-rondó* que porta per títol *Festes*. És una nota de color local obtinguda amb una tocada de xeremies, *Ses corregudes*, acompanyades de flabiol i tamborino. Aquest episodi queda trencat per un altre de major delicadesa, en el qual apareix una *Cançó de collir olives* deliciosa, de reminiscències àrabs probablement. Es reprèn de nou la festa amb tot el bullici i alegria. Remarcam en l'episodi de les ximbombes uns detalls d'instrumentació molt hàbilment i bellament resolts. El bon gust de Samper li evita de caure en banalitats en aquest temps, cosa que no hauria estat difícil en mans d'un esperit menys selecte, donat el tema que tracta. I, finalment, clou la *suïte* el tema inicial de *L'Oferta*, generador del primer temps, que apareix aquí en forma encara més cavalleresca i amb un ropatge apoteòsic.

L'ovació que es tributà a Samper fou estrepitosa. L'èxit, rotund. Entesos i profans, tot l'auditori restava emocionat i premiava la tasca del mestre i dels intèrprets amb un aplaudiment inacabable.

La segona part del concert començava amb l'*Obertura simfònica*, d'Alexandre Tansman, que dirigí també el propi autor, jove compositor, ja conegut del nostre públic per altres obres, pertanyent a la moderna escola polonesa. L'*Obertura simfònica* no ens sembla una de les composicions més reeixides d'entre les que li coneixem. La insistència de les fórmules rítmiques, que esdevenen prest monòtones, per una banda, i els escassos elements melòdics, per altra, fan que no l'arribin a sostenir de cap a cap. Sembla escrita sota la preocupació de l'originalitat i aquesta es revela, precisament, quan és sentida i no se cerca. Consti, però, que altres produccions de Tansman ens tenen convençuts del seu talent i de la seva vàlua. L'*Obertura* va merèixer una rebuda comprensiva i cordial per part dels oients que agraïren així la presència del notable músic entre nosaltres.

A continuació s'interpretà el *Concert en fa menor*, op. 21, de Chopin. L'eminent pianista Mieczysław Horowitz fou l'encarregat de la part de piano, mentre que Casals reprenia la direcció de la seva orquestra. Obra prou coneguda, en la qual, com en totes les de Chopin, el piano adquireix una

capital importància, no ens cal aquí fer-ne comentaris. Diguem tan sols que obtengué una interpretació excel·lent, que culminà en el segon temps, *Larghetto*, pàgina magnífica escrita sota la inspiració d'una de les grans passions amoroses de l'immortal polonès.

J. Lamote de Grignon dirigí la *Balada en fa*, de Chopin, que havia instrumentat a gran orquestra expressament per aquest concert. Coneixedor profund de l'orquestra, que sap conduir admirablement, el mestre Lamote troba en cada moment les sonoritats adequades a la seva concepció. Naturalment que, en traslladar l'obra pianística a l'orquestra, queda aquella transferida a un pla diferent, en el qual els efectes no poden de cap manera ésser els mateixos. En la seva tasca de recreació, Lamote se serveix d'elements apenes indicats en la versió original i els amplia i desenrotlla escaientment, per tal d'alimentar el teixit orquestral. Tot surt, però, de l'original pianístic. Com a conseqüència del canvi en els mitjans d'expressió, l'esperit de l'obra resta, no traït—que Lamote coneix prou bé el pensament íntim de Chopin per evitar-ho—sinó amplificat, potser fins i tot exagerat en els seus sentiments que queden així exposats amb alguna cruessa.

També el compositor espanyol Ernesto Halffter ens féu l'honor de dirigir una obra seva, amb la cooperació al piano de la senyora Alicia Halffter. Dos trossos solament de la seva *Sonatina—Dansa de la Gitana* i *Dansa Final*—foren executats i ens deixaren amb ganes de poder sentir l'obra sencera. Ambdós directors i la pianista van ésser molt aplaudits.

Finalment, després d'un programa que com s'ha vist no tenia res de curt, el mestre Casals prengué de nou la batuta per dirigir el poema simfònic *Tasso*, de Liszt. No volem negar el valor d'aquesta obra, sobretot quan s'escrigué, però l'atenció del públic estava ja afadigada i no era la més escaient per fer-li copsar allí on arriba l'Orquestra Pau Casals quan vol esmaltar una obra amb matissos subtils i fineses de dicció. Així i tot, l'auditori premià amb una ovació la labor realitzada pel mestre Casals i la seva orquestra, la presentació de la qual a Mallorca serà recordada com una fita en els nostres anys musicals.

PAU CASALS—MIECIO HORSZOWSKI

Bell acte el de dilluns, dia 18, a la Cartoixa de Valldemossa. És clar que, considerant-ho fredament, s'hauria pogut celebrar en qualsevol altre lloc més confortable, però els imponderables encara fan sentir per sort la seva influència damunt de moltes ànimes. Així, el record de la immortal parella Chopin-Sand va omplir els corredors i el claustre de la Cartoixa de tota una selecció venguda de Ciutat i altres punts de l'illa. ¡Els genis acaben sempre imposant-se als miops que els volten!

Sentir Casals al violoncel és una festa per l'esperit. És necessari escoltar, res més que escoltar. I deixar-se endur pel màgic so del seu instrument, sense pensar, fruïnt sensualment, somniant... I, en despertar-se de l'encís, recordar que un podrà dir amb orgull, temps a venir: aquí vaig escoltar el millor violoncellista del món.

Casals és la perfecció. Horszowski un excel·lent pianista. La Cartoixa... Chopin... Sand...

Deixeu, doncs, que el cronista evoqui encara el somni d'aquell capvespre de primavera i anoti solament que les composicions executades foren una *Sonata*, per a violoncel i piano; alguns *Preludis* i una *Balada*, per a piano, de Chopin; i la *Suite en do*, de Bach, per a violoncel sol, tot magistralment interpretat.

Abans havien parlat, explicant la significació de l'acte, Mn. Joan M.ª Thomàs, en nom del "Comité pro Chopin"; Mr. Ganche, president de la "Société Frédéric Chopin", de París, i el senyor Bartomeu Ferrà, en nom de l'Ajuntament de Valldemossa. Tots ells varen ésser llargament aplaudits.—E. P.

EXPOSICIONS

FRANCESC GRAS

En el "Círculo Mallorquín" ocupa la gran sala d'exposicions una sèrie de pintures de l'artista valencià Francesc Gras, moltes d'elles de qualitat i sòlida construcció, i en les quals fa gala de diferents tècniques, i de dilatada sensibilitat que, no obstant ésser notòria, queda a voltes endarrerida del seu talent de pintor. Podem generalitzar dient que una excessiva inquietud per enfrontar-se amb temes molt diversos és treball avantatjós per la intellègència, però està en raó inversa al sentiment artístic.

Hem de fer constar que moltes de les teles exposades ens produeixen una sana emoció i sens dubte cal atribuir-la al motiu d'haver-se format el pintor a l'ombra de la lluminosa escola valenciana i de l'impressionisme francès, i, sentint a la vegada les dues tendències amb entusiasme, s'ha anat desgranant en notes simpàtiques que participen, en variada proporció, de dites influències.

Citarem entre els olis: *Cançó àrab*, d'harmoniosa composició; *L'ombrella taronja* d'exquisit cromatisme; *Cafè moro* en el que apareixen abocetats per fines tasques lluminoses les brillants figures àrabs; *Gitana espanyola*, obra sòbria i vibrant; *Naturalesa morta* d'acords delicats; *Cap d'àrab* tractada amb ingenuïtat i encert admirables; *Lectura en el jardí* de conjunt càlid; *Pont de l'Ànima (París)* de fins grisos; i *Torre St. Jacques* impressió ràpida.

PUGET, TARRÉS PALAU, TUR DE MONTIS

Tres pintors eivissencs ens mostren la seva producció valiosa, omplint la sala de les "Galeries Costa" de fresca brisa de l'illa germana.

Puget figura en primer lloc en el catàleg. El seu art és madur i exquisit; la pinzellada espontània; la seva paleta millora d'any en any com el bon vi. Assenyaalem *La Missa de vuit*, i *L'Ermita* com models de gràcia en el dibuix, encert en la composició i delicadesa en el colorit. Per contrast amb els vermells encesos de les robes, els restants tons pareixen més grisos, aconseguint així una ponderada finor.

En contraposició amb les notes brillants, totes alegres i plenes de sol, ens ofereix el retrat d'*El Mestre Mayans*, obra de tonalitats greus, molt sentida i sòbria en extrem.

Tarrés Palau aporta varies teles discretes, tractades amb complascència i cura, d'una sinceritat que les fan altament simpàtiques. Hi deixa al descobert la inquietud de l'artista que està forjant la seva personalitat. En *Sa Fantasiós* s'observa la influència d'En Puget. *Carrer fosc* és una impressió suau i diàfana. Remarcam especialment *Port d'Eivissa* en què ens mostra una honrada modalitat.

Tur de Montis presenta quatre teles, que són quatre estrofes a la bellesa de les atlotes eivissenques engalanades i cobertes de joies.

És sorprenent trobar en un pintor jove una orientació tan definida i ben encarrilada. Sembla unir al seu diseg un seriós estudi de la forma i del color a un ambient de poesia.

L'empresa éssent d'importància, ens agrada observar l'encertada solució de moltes parts de les seves obres. Hi ha testes sumament delicades que volen entroncar-se amb l'espiritual i a la vegada realista pintura de segles enrera.

Nina eivissenca (en què es desprèn del preciosisme) és obra resolta amb més fermesa i espontaneïtat; és la revelació que té forces per elevar-se i valorar la seva producció amb una major serenitat.—B. B. C.

RECULLS DE FORA

Obrí el mes la festa del 1er de maig, commemorada enguany arreu d'Espanya amb més eixuta i general unanimitat, i de la qual foren de llamentar els incidents que es produïren a Bilbao i a Barcelona dels que resultaren morts dos guardes de seguretat i nombrosos ferits.

* * *

Entre els decrets més importants, sota distints aspectes, dictats pel Govern provisional de la República durant el mes de maig, s'han d'esmentar: el de dia 9 que regula les atribucions de la Generalitat de Catalunya, creada en 28 d'abril; el de llibertat religiosa a les escoles; els del treball de la terra i arrendaments collectius de finques rústiques; els de reforma i noves plantilles de l'exèrcit.

* * *

Una sèrie de fets llamentables, mereixedors de condemna per tota consciència, enterboliren el panorama polític espanyol a la primera quinzena del mes. Els successos s'originaren a Madrid, a la sortida de la inauguració d'un Centre Monàrquic independent. La col·lisió entre monàrquics i republicans degenerà aviat, i de la crema de tres automòbils es passà pels extremistes a un intent d'assalt a l'edifici d'A B C i d'aquest intent, no realitzat, al pla-nament realitzat de crema de convents i edificis religiosos a Madrid, Màlaga, Càdiz, Alacant, Sevilla. Després, aviat vingué la reacció i poc a poc la calma. La Borsa de valors, on repercutiren com és natural extraordinàriament els successos aquests, hagué d'ésser tancada uns dies; fou declarat l'estat de guerra i clausurat l'edifici i suspesa la publicació de l'A B C, i, per uns dies, la d'*El Debate*.

* * *

El diumenge dia 3 tengué lloc la festa dels Jocs Florals de Barcelona, al Palau de la Música Catalana, celebrada amb tot esplendor i amb assistència del President Macià. Foren guanyadors dels premis ordinaris els poetes Arús, Segarra, i Granger; reina de la festa la Sta. Maria Macià; i Mallorca hi estigué representada per Maria Antònia Salvà amb la composició que publicam en aquest número.

* * *

Han passat per la Tribuna del "Conferentia Club" de Barcelona l'escriptor René Benjamin, i l'actriu Mme. Dusanne i el literat Sr. García Sanchis. Ha estat a Madrid Mme. Curie.

* * *

Per iniciativa i amb el patronatge del Círcol Artístic de Barcelona ha quedat constituït un Comité d'Homenatge a Isaac Albéniz, l'eminent compositor i pianista espanyol, mort en 1909. L'homenatge consistiria en l'erecció d'un monument a la seva memòria, i la creació d'un premi internacional per a pianistes.

* * *

Ha sortit el volum IXe de les Obres de Maragall, llibre inèdit que forma el segon de l'interessantíssim Epistolari del gran poeta.

* * *

Ha estat reinaugurat, restituït definitivament als seus propietaris, el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona, posant per fi terme a una de les més ignominioses anècdotes tràgiques de la Dictadura espanyola.

* * *

A Ginebra s'obrí, el dia 18, la 53ª sessió del Consell de les Nacions, a la que assistí, representant a Espanya, el Ministre d'Estat Sr. Lerrooux. Els dos punts neuràlgics de l'Assemblea eren la proposta alemanya d'un qüestionari uniforme sobre el desarmament, i la qüestió duanera austro-alemanya. A proposta d'Anglaterra, la qüestió de l'"Anschluss" fou tramesa, en demanda d'informe, al Tribunal de Justícia Internacional de La Haia. Es reuní també la Comissió d'Estudis Europeus, i discutí la proposició d'un nou protocol proposat pel representant de la U. R. S. S.; i a proposta del Sr. Lerrooux fou nomenat per president de la Conferència del Desarmament —que no tindrà lloc, decididament, a Barcelona,—el Ministre britànic Henderson.

* * *

Dia 13 tengué lloc l'elecció de President de la República Francesa a Versailles. Els dos contrincants reals eren Doumer, President del Senat, i Briand, Ministre de l'Exterior. El resultat del darrer escrutini, ja retirada la candidatura Briand fou el triomf de Mr. Paul Doumer, elegit President per set anys per 504 vots.

* * *

L'Església Catòlica ha solemnitzat el XLe aniversari de la publicació per Lleó XIII, de la memorable Encíclica *Rerum Novarum*, pedra angular de la doctrina catòlico-social. L'acte més important d'aquesta commemoració ha estat la publicació de l'encíclica *Quadragesima annis* per S. S. el Papa actualment regnant Pius XI, continuació i "mise au point" de les ensenyances de l'Església sobre la gran qüestió que és el nus de la civilització dels nostres temps. És d'esmentar que a les festes commemoratives de Roma assistí el *Bureau International du Travail* de Ginebra, representat pels seus membres Tomàs Cortis i el P. Arrou.

* * *

Ha mort l'escriptor anglès Arnold Bennet, autor copiós de novel·les, entre les que contenen *Old Wives Tale*, *Imperial Palace*, i tantes d'altres. El seu nom era familiar a tot lector de literatura moderna.

* * *

Tot això a França:

El Consell Municipal de París acaba de votar un crèdit de 4.793.000 francs per restaurar les més belles esglésies de la capital.

La "Societat dels Amics dels vells Molins", en plena actualitat, ha intervingut recentment amb eficàcia en la conservació del magnífic molí de Caestres.

Acaba de fundar-se la "Lliga dels Amics del Paisatge de França" que té per fi la defensa, des del punt de vista estètic i nacional, dels indrets naturals i monuments del país.

Relacionada amb aquesta Lliga és d'esmentar l'aprovació pel Parlament francès d'una llei que reorganitza la de 1906 sobre la protecció "dels monuments naturals i dels indrets de caràcter artístic, històric, científic o pintoresc". És hora que tothom es doni compte—diu un comentarista de *Beaux Arts*—que aquests paisatges "constitueixen un element del patrimoni nacional que no tenim dret a deixar perdre, no tan sols pel desig de satisfer als artistes, poetes o arqueòlegs, sinó també perquè aquestes belleses són pel nostre país un element de riquesa que no podem, ni devem negligir". "Hom s'ha donat compte que els indrets i paisatges del nostre país són amenaçats de mil maneres i que si els amics de la bellesa no hi posen esment, tot l'encant de la França no seria aviat més que un record. Per tot arreu els industrials construeixen fàbriques, planten portals, posen canyerries sense preocupar-se sovint de salvaguardar l'aspecte i el caràcter dels llocs; és tal la generalització de l'esperit de lucre que es decideixen o consenten alienacions o destruccions sense cap mirament de conservar al patrimoni nacional meravelles sovint inestimables; els abusos de la publicitat, d'altra banda, es mostren cada dia amb major audàcia".

¿I si féiem cinc cèntims d'aplicació de tot això a Mallorca, on la bellesa natural del paisatge fa més d'un vuitanta per cent de la nostra anomenada?

* * *

Dia 25 es celebraren a Catalunya les votacions entre els Ajuntaments per elegir els diputats de la Generalitat. Els resultats fóren: Esquerra Republicana de Catalunya, 22 diputats; Unió Socialista de Catalunya 2; Intelligència Republicana, 2. Total de la coalició d'esquerres: 26 diputats.

Acció Catalana Republicana 7; Republicans Independents, 5; Partit Republicà Radical 1, Total 13 diputats.

* * *

A darrers de maig, sense que res no la motivés, esclatà arreu d'Itàlia una declarada ofensiva feixista contra l'Acció Catòlica, que arribà a manifestar-se per la violència fins a la mateixa Roma. La situació prengué des del principi caràcter greu. El Sant Pare reuní urgentment el Sacre Col·legi Cardenalici, i posà a tot el món en coneixement dels fets. Ara, baixada la primera onada envaïdora, les negociacions diplomàtiques, colapsades els primers dies, segueixen entre els dos poders, davant l'expectació universal.

* * *

A Roma, el prof. Riccardo Riccardi ha donat una conferència a la "Società Geografica" sobre Mallorca. Ha parlat de les condicions geològiques, climatològiques i econòmiques amb gran competència i ha projectat gran nombre de fotografies per mostrar les belleses del nostre paisatge.

NOTICIARI

LES FESTES DE SÓLLER

Aquesta simpàtica ciutat mallorquina ha commemorat també enguany la victòria obtenguda l'11 de maig de 1561. Hi hagué actes cívics i religiosos. A l'església, segons costum, s'explicà al poble el fet memorable i a la tarda no hi mancà el simulacre al port i la processó. La IV Exposició de flors, organitzada pel meritíssim "Foment de Cultura de la Dona", un èxit. El saló del "Teatre Victòria" restava transformat en artística glorieta, amb una llunyania imaginària d'amples albardes. El Sr. Rover, President de la Comissió Gestora, féu un bell elogi de la notable institució femenina, al qual seguí un altre d'En Seria Pastor en lloança de les flors i encomanant llur cultiu a les dones. Ambdós oradors, que parlaren en la nostra parla, foren aplaudits i els expositors premiats, felicitats.

Un dels actes de les festes fou també mudar el nom del carrer del Príncep pel de la República, amb la particularitat, que aplaudim, d'aparèixer escrit el rètol en mallorquí. ¡Ja n'era ben hora!

Hi hagué focs artificials, il·luminacions, arranjaments a les façanes principals, aflluència de turistes, festa i alegria per tot arreu, sota un cel soleiós i fragància de flors.

COR DE CLAVÉ

La massa coral "Llevantina Calellense" ha estat el nostre hoste i amb ella ha vingut el President de la Unió de Societats Corals i Orfeons de Clavé. Obsequià les nostres Autoritats cantant algunes composicions del seu repertori. L'esmentat President convidà a dinar les Autoritats i en els brindis es feren vots per la confraternitat entre Catalunya i Mallorca, ja que parlen un mateix idioma, enlairat per homes tan eminents com Alcover, Costa, Alomar, Maragall i Verdaguer.

HOMENATGES A ALOMAR

Amb caràcter íntim volgueren els deixebles, en aquesta ocasió, retre el tribut d'admiració al seu Mestre, el qual els féu un bell parlament, després del banquet que li oferiren.

L'altre homenatge, organitzat pels amics i admiradors d'Alomar, tengué lloc al "Grand Hotel" el menjador i *hall* del qual es veieren plens. Molts de particulars i entitats s'hi adheriren, de Mallorca i fora. Lluís de Sirval diu que el present homenatge és el primer dels que en breu seguiran. Martínez Ferrando llegeix l'homenatge que adreçà a Alomar la intel·lectualitat valenciana l'any 1927 i que no es pogué realitzar per mor de la prohibició dels dictadors. Ferrando fou també l'encarregat d'ofrenar al Mestre l'homenatge. Parlaren En Crespi en nom d'un nucli d'amics de l'"Associació per

la Cultura de Mallorca", A. Jaume, el Director de l'Institut, Sebastià Font, Parets, Renteria, en nom dels artistes catalans Sebastià Junyer, Villalonga i finalment l'homenatjat, amb un parlament bilingüe. "No sé si hi ha hagut, exclama, entre Mallorca i la meua humil persona incomprensions i apartaments. Avui me compensa totes les amargors amb aquesta magnífica festa, en la qual Mallorca sembla alçar-me com un símbol de nova voluntat, amb una distinció que m'aclapara perquè sé que no tenc forces per elevar-me a tanta excel·lència. Ciutadans, amics meus fraternals, unes paraules darreres; jo he procurat alçar en les meves mans tremoloses una antorxa per il·luminar els camins obscurs: no us deman altra cosa sinó que quan de les meves mans de vell caigui aquesta antorxa, vosaltres sapigieu recollir-la i elevar-la com un far sobre el Puig Major de la vostra ànima colectiva."

Fou una nota simpàtica la que posà la senyoreta Amada Noguera en ofrenar al Mestre tres rams de clavells: roig, groc i morat. La telegrafista Mir Coll envià per correu una postal sens altra adreça que la silueta de l'homenatjat.

HOMENATGE A BALTASAR SAMPER

Amb motiu de l'èxit obtingut per la "Suite de cançons i danses de l'illa de Mallorca" en ésser estrenada entre nosaltres, un grup d'amics del seu autor, En Baltasar Samper, l'homenatjà amb un banquet el dia 19 d'aquest mes a l'Hotel Victòria.

Més d'una setantena de comensals s'assegueren al voltant de la taula que presidia En Samper, el qual tenia a la seva dreta la Sra. Font de Salvà i a la seva esquerra la Sra. Marquès de Losada. Moltes altres distingides dames i gentils senyoretes varen voler contribuir, amb la seva presència, a que l'acte adquirís la màxima brillantor.

A l'hora dels postres, En Joan Pons i Marquès oferí el banquet a l'homenatjat amb les següents paraules que ens plau reproduir:

"No és aquesta la primera vegada que els vostres admiradors s'apleguen al vostre entorn en una mateixa taula. La primera, l'altra volta que ho féiem, prenent peu de l'èxit d'uns concerts en què intervenguéreu com a executant i liederista, no vos poguérem dir ben bé per què ens ajuntàvem, perquè de fer-ho hauríem hagut de posar sordina a l'expressió dels nostres sentiments, i així ens estimàrem més deixar-vos-ho endevinar tot.

Avui que podem parlar alt i en llibertat, és sols lamentable que la breu exposició de motius de la nostra cordial companyonia hagi estat encarregada a un pobre llec com jo, que només en virtut de la santa obediència a un prec amical podia haver-se atrevit a aixecar-se.

Diuen que ningú no és profeta a la seva terra. Per no ésser-ne a la vostra vós, a qui els triomfs d'avui en deixen profetitzar fàcilment d'altres per a demà, la deixàreu ben d'hora la vostra terra, emportat per les lluites de la vida, que ha sabut posar sovint a prova el vostre braó. I entre el conreu de la música, que és aliment necessari de la vostra ànima d'artista i altres feines obligades de no tan elevada ascendència, visquéreu inconegut a fora fins que el fet de guanyar per oposició la plaça de professor de l'Acadèmia Granados, quan el malaguanyat compositor l'abandonà per anar a córrer món amb la seva obra, imposà el vostre nom al respecte i a la coneixença del món musical de la capital catalana. Els vostres amics mallorquins qui saberen el vostre triomf saberen també com al punt la vostra signatura de crític musical s'anava afirmant en prestigi a les columnes de "La Publicitat"; com vos veren anar a Roma acompanyant l'"Orfeo Cata-

là"; i com assaboriren de lluny les cançons musicades que anàveu publicant, i altres obres com la biografia del Mestre Millet apareguda en la col·lecció dels "Quaderns Blaus". Ja no éreu aleshores el desconegut que lluita per arribar, éreu el nom qui arriba, el prestigi qui creix i que s'imposa. Ensenyador respectat, liederista distingit, executant correctíssim, esperit musical afinat i depurat en la millor escola, quedaven encara caires inèdits de la vostra personalitat que no havien de torbar-se gaire a fer-se patents.

Poc més tard, quan un generós èmul modern del Mecenes clàssic, amb un gest munific d'aquells que redimeixen desiara la corrent opacitat espiritual de les grans fortunes, posà els seus cabals al servei de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, fóreu l'escollit per dur a terme la tasca a fer, que era molta en aquestes illes. Això us va ésser ocasió per posar-vos en contacte amb la vostra terra pairal, que heu recorreguda ja gairebé tota d'un cap a l'altre, renovant la gesta de Marian Aguiló, patriarca de les nostres lletres i pare del vernacular llenguatge tonadiu quan trespava les terres de parla catalana percaçant les relíquies de la vella poesia i anant a cercar l'or sense escòria del mot viu en la veu més pura de la llengua. Vós hi haveu cercat encara un altre tresor en els fogars colgats de la nostra pagesia. Heu perseguit les libèl·lules vives de la cançó popular, abans que el temps no les engolís del tot i per sempre, agafant-les, com deia dels rims el poeta:

*collint-les per les ales amb tanta subtileza
que no se perd ni un àtom del delicat polsim.*

Aquí estan els volums publicats de "Materials per l'Obra del Cançoner" donant fe de la vostra tasca. Els qui han estat els vostres companys de cacera i de fadiga em guardaran de mentir si fas esment de la tenacitat aferriada amb què la perseguiu i de l'escrupulosa honradesa, científica i humana, amb què complieu l'objectiu que us era encomanat.

Tasca gloriosa i magnífica, la d'arxivar aquestes cançons i transmetre-les així a l'estudi de les generacions presents i a l'admiració de les que han de venir. Record sempre amb emoció la meua sorpresa d'ignorant en sentir per primera vegada, en una conferència de Mn. Higiní Anglès, escorcollador pacient de la vella paleografia musical de la nostra edat mitjana, unes centenàries melodies ressuscitades per l'esforç erudit a la curiositat, mesclada d'admiració, d'un auditori modern. Tal melodia era la tonada dels peregrins dotzencentistes de Sant Jaume de Galícia; tal altra la d'un lai amorós o d'un fiblador sirventès provençal de la cort de la reina Jana, retornades a la llum del món i a la vida després d'un somni de centúries...

I bé, malgrat tot, potser el món és encara molt jove; els cristians, al manco, hem d'estar sempre disposats a l'optimisme. Passaran segles i més segles. Quan n'hauran passat alguns, Déu sap com serà la Mallorca d'aleshores comparada amb la nostra d'avui. Salvada, però, de l'oblit etern per obra del Cançoner, amb la cançó popular mallorquina reviurà bona part, i no la menys rica en substància d'art, de la Mallorca d'avui, encarnada en la música i en la lletra anònimes de la nostra cançó. Que la lletra i la música anau recollint plegades, perquè elles dues van també tan estretament mesclades sovint, que, a voltes, un no sabria dir si són les paraules que es desfan en melodia, volatilitzant en essències musicals la materialitat dels mots, o bé si són les notes alades d'un acord primitiu qui prenen cos a la poesia subtil i primerenca d'una estrofa. Música i cant, rims i melodia no són més que l'expressió única de la única inspiradora que és l'ànima del poble.

Peró vós heu fet més que no recollir les tonades i cançons populars. El Cançoner, a més d'arxivar-les, vol també posar a disposició de tothom, com a motius inspiradors els temes musicals recollits en la seva pristina puresa. Del gran partit que d'aquests motius pugui treure un artista n'heu donat l'exemple amb aquesta esplèndida "Suite de Cançons i Danses de Mallorca" l'èxit de la qual, en ésser estrenada entre nosaltres, ha estat la determinant immediata d'aquest homenatge.

Com ho heveu fet, amb quina riquesa tècnica, sota quin joc d'influències ha jugat la vostra inspiració, si seguiu el guiatge de l'escola russa o d'una altra escola, tot això és cosa vedada a la meva condició de llec posada per endavant. Els crítics n'han parlat i en parlaran encara. Jo només sé i puc dir que heveu fet una obra de bellesa; que aquesta és, com a tal, «una joia per sempre», i que amb ella, sublimant amb una magnífica amplitud d'horitzons la miopia del folklore vulgar, heu donat a uns aires musicals populars d'aquesta Mallorca nostra, mare de tots, el passaport internacional que els assegura l'admiració i el respecte de la moderna cultura musical, i els obri les portes dels grans escenaris artístics. Amb la vostra *Suite*, aquella xeremia llunyana, cantada per la nostra dolça Maria Antònia, aquella tonada dins la qual ens perdura l'eco queixós i enyorívol d'una vaga i remota ascendència oriental, aquella

*veu que en l'hora de la sesta
va planant pel camp soliu,
i als estels fa sa requesta
les veïlades de l'estiu,*

anirà d'ara en endavant a deixar a tot el món la remeiera virtut

*de sa pia
melangia
raig sutil de poesia,
exquisita companyia
d'exquisida solitud.*

Amic Samper, crític prestigiós i respectat, i artista aplaudit, treballador infatigable, vos hem dita la nostra admiració d'auditors atents d'una obra pura d'art; vos hem dit el nostre agraïment de mallorquins. Em resta només fer-vos present el testimoni del nostre afecte cordial i de la nostra amistat i simpatia.»

Seguidament, el Sr. Quintana, President de l'"Orfeó Mallorquí" va llegir un discurs en el que va recordar el Certamen musical que dita entitat havia convocat l'any 1925 i en el qual el Mtre. Samper hi guanyà el primer premi per una composició que no pogué estrenar-se, ja que la festa fou suspesa per ordre governativa.

Finalment, s'aixecà l'homenatjat, el qual amb visible emoció llegí un treball per donar les gràcies, treball del qual en transcrivim a continuació els paràgrafs darrers:

«Deixau-me afegir, però, encara una cosa. Heu exagerat enormement els meus mèrits, però podeu ésser disculpats perquè, en primer lloc, sou diguem de la família, i després perquè heu sentit la suggestió d'un sentiment que explica, més que tota altra cosa, l'èxit que la meua música humil ha obtingut.

Ja sabeu que, per encàrrec de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, hem recorregut, alguns companys i jo, durant set anys aquestes illes

en recerca de les nostres cançons. Jo he de dir que no he après d'estimar Mallorca fins que he tengut aquest tan íntim contacte amb la seva ànima. Els que han fet amb mi els llargs i sovint accidentats pelegrinatges, saben prou les emocions que he sentit i l'orgull immens amb què he duit a l'arxiu de l'Obra esmentada les meravelloses melodies que són essència puríssima de l'esperit de la nostra Mallorca. I bé: quan he escrit la música que vosaltres ara heu rebut amb tanta benevolença, la meua preocupació principal, la meua íntima ambició ha estat de dur-hi una mica d'aquell esperit, i per això he gosat servir-me dels cants que a mi m'han revelat tresors insospitats, amb el desig de despertar en els altres els mateixos fervors que jo sent. No ens hi enganem, doncs. Els meus mereixements són pocs, i apareixeria massa desproporcionat el vostre homenatge i jo no podria rebre'l amb la consciència tranquil·la. Però és que el vostre entusiasme ha brodat perquè heu sentit cantar l'ànima de Mallorca a través d'expressions que jo no he fet res més que transcriure i això us ha fet tan generosos amb mi. Jo, però, vull posarme exactament en el lloc que em cal, i és un dels millors moments de la meua vida aquest en què puc cridar en mig d'aquesta magnífica assemblea: ¡Visca Mallorca!

Parlà després En Tomàs Renteria en nom del Batle de la Ciutat; tengué la gentilesa d'anunciar als assistents que està aprenent la nostra llengua, per tal de poder-la usar en futurs actes públics. Va acabar amb unes frases en mallorquí que li valgueren càlids aplaudiments.

A les moltes felicitacions rebudes per l'homenatjat, vulgui l'amic Samper afegir-hi la nostra ben cordial i entusiasta.

L'ESTATUT DE MALLORCA

Als treballs preparatoris que porta a terme l'"Associació per la Cultura de Mallorca" per la redacció d'un projecte d'Estatut de Mallorca, s'hi ha d'afegir la proposició que En Guillem Roca Waring, com a Vocal de la Cambra de Comerç, acaba d'adreçar al President de dita entitat.

La proposició del Sr. Roca Waring ha estat ben rebuda i seguidament s'ha posat d'acord amb l'"Associació" per tal que els treballs de les dues societats tenguin la deguda coordinació.

LA DIADA AGRÍCOLA

L'entitat agropecuària enguany celebrà la seva Diada a la ciutat de Felanitx. Al teatre de la Caixa Rural tengué lloc una conferència agrícola sobre els avantatges de la Cambra Agrícola i funcions que desempeña. Hi assistiren nombrosos representants de les entitats agrícoles de Mallorca. Els oradors que prengueren part en els actes exposaren llurs punts de vista en bé del refluoriment de la nostra agricultura. A l'acabament se tancaren les exposicions d'aus i de maquinària agrícola, que se veren molt concorregudes.

DEMANDES AL GOVERN

El Govern ens prometé, i esperam que ho concedirà a la Ciutat, el bosc de Bellver, el palau de l'Almudaina, el decret sobre el bilingüisme a les escoles. També se li ha demanat la cessió del quarter de Cavalleria, que tant contribuiria a l'embelliment de la Ciutat, i el traspàs de l'arxiu de l'ex-reial Patrimoni a l'arxiu de la Corona de Mallorca.

TURISME

Han arribat al nostre port els paquebots alemanys "Sierra Córdoba", "Ubena", "Usarama" i el transatlàntic "Ocean". El paquebot noruec "Stella Polaris". La motonau italiana "Saturnia". El transatlàntic anglès "Orontes". El paquebot francès "Cap Varella" i els yachts americans "Cynara" i "Shenandoah II".

El professor de l'Escola d'Enginyers Agrònoms de Madrid, don Esteva de Faura ha visitat la "Tafona Cooperativa" de Sóller, acompanyat d'alumnes del cinquè curs.

ERRADES

En el penúltim número d'aquesta revista en la poesia "Carrers Solitaris" aparegué equivocat un mot en el vers novè que, corregit, ha de dir:

Carrers de la vila natal.

Igualment cal rectificar el vers onzè del segon sonet "Interior" en aquesta forma:

del llarg contacte amb els vivents.

Donam les nostres excuses a l'autor, En Guillem Colom.

LA NOSTRA TERRA

DIRECTOR:

ANTONI SALVÀ I RIPOLL

ADMINISTRADOR:

JOAN I. VALENTÍ I MARROIG

Redacció i Administració: *Palacio*, 40, baixos.—Ciutat de Mallorca

Preus de subscripció: Any, 12 ptes.—Trimestre, 3 ptes.—Número solt, 1'25 ptes.

ESTAMPA D'EN FRANCESC SOLER.—SANT FRANCESC, 2 I 4.—PALMA DE MALLORCA